

Kai košmarų tapytojas pradėjo budėjimą, žvaigždė švytėjo ypač ryškiai.

Žvaigždė. Vienut vienutėlė. Ne, ne saulė. Tiesiog viena žvaigždė. Kulkos žymė vidunakčio danguje, kraujuojančiame blyškia šviesa.

Košmarų tapytojas stabtelėjo prie daugiabučio, įbedė žvilgsnį į žvaigždę. Visad manė, kad toji dangaus sargė keista, tačiau žavėjosi ja. Daugelį naktų žvaigždė buvo vienintelė jo palydovė. Neskaitant košmarų.

Pralaimėjęs žvilgsnių karą košmarų tapytojas nužingsniavo gatve. Tylą trikdė tik hijono linijų dūzgesys. Visad esantis hijonas plūduriavo pakibęs ore bemaž šešis metrus virš žemės – dvi grynios energijos juostos, storumo sulig žmogaus riešu. Galite įsivaizduoti jas kaip milžiniškus kaitrinės lemputės siūlelius – nejudrius, švytinčius, niekur nepritvirtintus.

Viena juosta švytėjo melzganai. Turbūt pasakytumėt, kad atspalvis primena akvamariną – ar galbūt dangaus žydrynę. Šiaip ar taip, tai buvo neoninė spalva. Kiek pablyškusi turkio spalvos giminaitė, kuriai mieliau patinka sėdėti namie ir klausytis muzikos, nei lepintis saulės voniomis.

Kita juosta švietė ryškiai it fuksijos žiedas. Jeigu šviesos gijai galėtume priskirti žmogiškų bruožų, pasakytume, kad šioji – guvi, padūkusi ir įžūli. Tokio atspalvio drabužius vilktumeisi panūdęs atkreipti į save visų aplinkinių žvilgsnius. Purpuro priemaiša prislopino neoninį tviskesį ir pavertė spalvą į mažų mažiausiai jaukiai *apyšiltę* rožinę.

Kilahito gyventojai turbūt pamanytų, kad mano paaiškinimai nereikalingi. Kurių galų nertis iš kailio aprašinėjant visiems aki-vaizdžius dalykus? Tarsi pasakočiau jums apie saulę. Vis dėlto turite žinoti kas ir kaip, nes hijono gijų, šiltos ir šaltos, spalvos buvo *svarbiausios* Kilahite. Neprilaikomas nei stulpų, nei laidų, hijonas driekėsi virš gatvių, atsispindėjo visuose languose, nušvietė kiekvieną miestelėną. Plonos it viela dvispalvės gijos atsišakojo nuo pagrindinių juostų, driekėsi prie kiekvieno statinio, tiekė šiuolaikiniam miestui būtiną energiją. Tai buvo miesto arterijos ir venos.

Toks pat svarbus miesto gyvenimui buvo ir gatvė žingsniuojantis vaikinai, nors jis atliko visai kitokį vaidmenį. Tėvai pavadino jį Nikaru, tačiau įprastai daugelis košmarų tapytojų visiems, išskyrus bendradarbius, prisistatydavo pareigomis. Kai kurie, kaip ir šis jaunuolis, kone susitapatindavo su tuo vardu. Todėl Nikarą vadinsime taip, kaip jis pats save vadino. Tiesiog Tapytoju.

Turbūt pasakytumėt, kad Tapytojas vedenas. Panašūs bruožai, tokie pat juodi plaukai, tačiau oda blyškesnė nei daugumos Rošaro planetos žmonių. Išgirdęs tokį palyginimą, vaikinai veikiausiai suglumtų, mat nėra nė girdėjęs apie tuos kraštus. Tiesą pasakius,

tik visai neseniai jo žemiečiai suabejojo, ar jų planeta – vienintelė visoje kosmerijoje. Tačiau jau pernelyg užbėgome į priekį.

Tapytojas. Iki dvidešimtmečio jam dar buvo likę visi metai – jeigu skaičiuotume jums įprastu būdu. Tapytojo planetos žmonės metus skaičiavo kitaip, bet dėl patogumo sakysime, kad jam devyniolika. Ilgšis vaikiną vilkėjo pilkšvai melsvus marškinius, nesukištus į kelnes, ir kelius siekiantį švarką; plaukus auginosi iki pečių, mat manė, kad šitaip turės mažiau vargo. Iš tikrųjų tokiai šukuosenai prižiūrėti reikia kur kas daugiau pastangų – jeigu žinai, kaip tai daryti. Be to, Tapytojas įsivaizdavo, kad toks kirpimas atrodo šauniau. Bet vėlgi – dėl to reikėjo pasistengti. Jis nesistengė.

Turbūt pamanėt, kad Tapytojas pernelyg jaunas vilkti ant pečių miesto sargybinio naštą. Bet, suprantat, jis tai darė kartu su šimtais kitų košmarų tapytojų. Buvo tokia pat būtina šiuolaikinio pasaulio dalelė kaip mokytojai, ugniagesiai ir slaugytojai – gyvybiškai svarbių sričių darbuotojai, kuriems atlyginama profesinėmis šventėmis, pagyromis iš politikų lūpų ir tyliomis padėkomis restoranuose. Deja, ditirambai šioms nepaprastai reikalingoms profesijoms užgožia kur kas žemiškesnes kalbas. Pavyzdžiui, apie didesnę algą.

Taigi, Tapytojas daug neuždirbo – atlygio užteko tik maistui ir smulkioms išlaidoms. Jis gyveno darbavimo paskirtame vieno kambario butuke. Kas vakarą išsiruošdavo į darbą. Net tokiu vėlyvu metu vaikštinėjo ramus, nesibaimindamas chuliganų ar plėšikų. Kilahitas – saugus miestas, ramybę čia drumstė tik košmarai. Niekas kitas taip puikiai nesutramdo nusikalstamumo, kaip įdūkė, primityviai mąstantys tamsos gaivalai.

Nereikia nė sakyti, kad daugelis žmonių naktimis mieliau likdavo namie.

Naktis. Taip vadinsime metą, kai žmonės miega. Kilahitiečiai paros laiką suvokė kitaip nei jūs, mat gyveno amžinoje tamsoje. Šiaip ar taip, galima sakyti, kad Tapytojas budėjo tomis valandomis, kurios *priminė* naktį.

Jis žingsniavo tuščiomis gatvėmis pro sausakimšus daugia-
bučius. Gyvenimas virė tik Prasčiokų kelyje, gatvėje, kurią man-
dagiai pavadinsime varguomenės prekybiniu rajonu. Savaiame
suprantama, toji ilga siaura gatvelė rangėsi miesto pakraštyje. Čia
hijono gijos buvo sulankstytos ir išraitytos į ženklus. Šie styrojo
prie virtinės krautuvėlių tarytum rankos, mojančios užėti.

Visi ženklai – raidės, paveikslėliai ir raštai – buvo dvispal-
viai, žydri ir avietiniai, sukurti iš nenutrūkstamų linijų. Taip,
Kalahito žmonės turėjo kaitrinių lempučių, kaip ir daugelio kitų
planetų gyventojai. Tačiau hijonas veikė be pagalbinių mecha-
nizmų, gijų nereikėjo keisti, tad miestelėnai mielai juo naudo-
josi, ypač lauke.

Netrukus Tapytojas pasiekė vakarinį pakraštį. Hijono galą. Ki-
lahitas buvo išsidėstęs ratu, sieną atstojo pastatų – belangių ir
negyvenamų sandėlių – eilė. Už jų vinguriavo paskutinė gatvė,
juosianti miestą it kilpa. Čia niekas nevaikščiojo; gatvė nelyg sa-
votiškas amortizatorius atskyrė civilizaciją nuo to, kas slypėjo
anapus.

Už miesto šmėkšojo debesis: begalinė tušo juodumo tamsa,
apgaubusi Kilahitą ir visą planetą.

Tamsa slėgė miestą lyg kupolas ir tik hijonas – taip pat nau-
dojamas saugioms perėjoms ir koridoriams tarp miestų įreng-
ti – neleido jai pernelyg priartėti. Pro debesį prasisunkė vien
žvaigždės šviesa. Iki šiol tiksliai nežinau, kodėl. Tačiau žvaigždė
žibėjo netoli vietos, kur Išsiskaidė Meistrystė, tad spėju, jog tai
kažkaip susiję.

JUMĖ IR KOŠMARŲ TAPYTOJAS

Tapytojas išmeigė žvilgsnį į debesį ir ryžtingai susinėrė rankas ant krūtinės. Tai – jo pasaulis. Čia jis – vienišas medžioklis. Atsiskyrėlis klajūnas. Žmogus, klajojantis begalinėje tamsoje, nebijęs...

Dešinėje suskardėjo juokas.

Jis atsiduso ir pašnairavo į kitus du košmarų tapytojus, traukiančius miesto paribiu. Akanė vilkėjo ryškiai žalią sijoną ir baltą susagstomą palaidinukę, ilgą košmarų tapytojo teptuką laikė atkišusi lyg policininko lazdą. Šalia jos drožė Todžinas, vaikinas stambiomis galūnėmis ir neišraiškingu veidu. Tapytojui visad atrodė, kad Todžinas – tarsi paveikslas, kurį nupiešęs dailininkas nė nenutuokė apie rakursą ir perspektyvą. Juk akivaizdu, kad žmogaus rankos negali būti *tokios* didelės, o smakras – *toks* kampuotas.

Tuodu darsyk susijuokė iš Akanės pokšto. Tada pastebėjo Tapytoją.

– Nikarai? – šuktelėjo mergina. – Mūsų grafikai ir vėl sutapo?

– Aha, – atsiliepė Tapytojas. – Tai, hm, pažymėta žiniaraštyje... Turbūt.

Ar jis šįvakar pasirašė, kur reikia?

– Super! – atsiliepė Akanė. – Pasimatysim vėliau, ar ne?

– Ee, taip, – išspaudė jis.

Akanė nukaukšėjo grindiniu, sugniaužusi teptuką, drobę pasiėmusi po pažastimi. Todžinas patraukė pečiais ir nusekė merginą, nešinas didžiuliu krepšiu. Tapytojas nulydėjo bendradarbius žvilgsniu ir sutramdė knietulį pasileisti jiems įkandin.

Jis – *vienišas* medžiotojas. Atsiskyrėlis klajoklis. Savarankiškas... bastūnas? Šiaip ar taip, Tapytojui nesinorėjo darbuotis su partneriu ar grupe, kaip tai darė daugelis kitų.

Tačiau būtų malonu, jeigu kas nors pakviestų prisidėti prie komandos. Šitaip jis parodytų Akanei ir Todžinui, kad turi draugų.

BRANDON SANDERSON

Suprantama, nedvejodamas atsisakytų kvietimo. Jis dirba vienas. Klajoja pats sau ir...

Tapytojas atsiduso. Po susitikimo su Akane sunkiai sekėsi išlaikyti deramai niūrią nuotaiką. Juolab girdint merginos juoką, aidintį už dviejų gatvių. Daugelis Nikaro bendradarbių nežiūrėjo į košmarų tapymą taip rimtai kaip jis.

Jam patiko manyti, kad yra kitaip. Tada nesijautė esąs nevykėlis. Ypač tomis valandėlėmis, kai mąstydavo apie gyvenimą, kuriame dar šešis dešimtmečius kasnakt klaidžios šia gatve, nušviestas hijono. Vienui vienas.

Jumė visad manė, kad aušrinė žvaigždė – gera žadantis ženklas. Sėkmės pranašas. Žinia, kad pirmąkart *hijo* bus jai palankios ir maloningos.

Šį ryt žvaigždė buvo kaip niekad ryški – švytėjo švelniai melsvai vakariniame horizonte, net kai rytuose patekėjo saulė. Ypatingas ženklas, jeigu tiki tokiais dalykais. (Senoje patarlėje sakoma, kad pamesti daiktai dažniausiai atsiranda ten, kur nė į galvą nešautų ieškoti. Pranašingi ženklai – priešingai, juos pamatome ten, kur pažvelgiame pirmiausia.)

Jumė tikėjo pranašystėmis. Kaipgi kitaip: juk vienas tokių ženklų nulėmė visą jos gyvenimą. Jai gimus danguje plykstelėjo krentanti žvaigždė – tai reiškė, kad mergaitę pasirinko dvasios. Jumė užaugo toli nuo tėvų ir nuo mažų dienų mokėsi atlikti šventą ir svarbią pareigą.

Ji įsitaisė ant šiltų vežimo grindų; pro duris įžengė patarnauotojos Čejungė ir Hvandžė. Moterys pagarbiai nusilenkė ir ėmėsi

ją maitinti – maipono lazdelėmis (dviem mediniais valgymo įrankiais, kurių vieno galas nusmailintas, kito – plokščias) ir šaukštais kabino troškinį su ryžiais, paruoštą ant karštų akmenų. Jumė kramtė – jai nė į galvą nedingtelėjo įžūli mintis valgyti savarankiškai. Valgymas – ritualas, o apie ritualus mergina nusimanė puikiai.

Deja, šiandien Jumė neįstengė susikaupti. Prabėgo devyniolika dienų nuo devyniolikto gimtadienio.

Išaušo sprendimų diena. Veiksma diena.

Diena, kai ji – galbūt – paprašys, ko trokšta.

Po šimto dienų Torijoje – didingoje sostinėje, karalienės mieste – vyks didelė šventė. Kasmetinis festivalis, kuriame eksponuojami gražiausi šalies meno kūriniai, rodomi spektakliai, demonstruojami išradimai. Ji dar niekada ten nesilankė. Gal... šįkart...

Pavalgiusi Jumė atsistojo. Patarnautojos atidarė duris ir išlipo iš jos asmeninio vežimo. Mergina giliai įkvėpė ir nusekė jas. Išžengė į saulėkaitą, įsispyrė į medines klumpes.

Beregint priešokusios patarnautojos pridengė ją milžiniškomis vėduoklėmis. Žinoma, miestelio žmonės jau susibūrė, kad paspoksotų į ją. Išrinktąją. *Yoki-hijo*. Merginą, valdančią pirmąsias dvasias. (Ne pats trumpiausias titulas, bet jų kalba skamba gražiau.)

Jumės kraštas – Torijo karalystė – kaip diena ir naktis skyrėsi nuo Tapytojo šalies. Danguje nedryko švytinčios juostos – nei šiltos, nei šaltos. Čia nestūksojo daugiabučiai. Nebuvo šaligatvių. Tačiau žmonės turėjo *saulės šviesos*. Didžiulę, raudonai oranžinę, degto molio atspalvio saulę. Didesnę ir pakibusią arčiau nei jūsiškė, išmargintą ryškiomis įvairiaspalvėmis dėmėmis, primenančiomis pusryčiams verdamą troškinį, kunkuliuojantį ir pukšintį danguje.

Ši raudona saulė nudažė kraštovaizdį... na, visiškai įprastomis spalvomis. Taip jau veikia smegenys. Praleidęs čia keletą valandų nebepastebi, kad aplinka kiek raudonesnė, nei esi pratęs, tačiau pirmomis minutėmis tiesiog netenki žado. Tarsi būtum atsidūręs kruvinų skerdynių lauke, kurio kiti nemato, nes pernelyg atbuko.

Pasislėpusi už vėduoklių Jumė nukaukšėjo per miestelį prie šaltosios versmės. Ten patarnautojos nuvilko jai naktinius marškinius – *yoki-hijo* nevalia rengtis pačiai – ir palydėjo į vandenį. Mergina įbrido ir sudrebėjo nuo dilgaus vėsaus vandens bučinio. Netrukus prie jos prisidėjusios Čejungė ir Hvandžė atsiplukdė padėklą su skaidriais muilais. Patarnautojos išmuilino Jumę pirmu gabalėliu, palaukė, kol ji nusiskalaus putas. Tada ištrynė antruoju, Jumė nusiprausė. Moterys dukart išmuilino ją trečiu muilu. Triskart ketvirtuoju. Penkis kartus trynė penktuoju. Aštuonissyk šeštuoju. Trylika kartų septintuoju.

Turbūt pamanyсит, kad smarkiai persistengta. Jeigu taip, gal niekada negirdėjote apie religiją?

Laimė, šios ypatingos Jumės apeigos turėjo ir praktinės naudos. Priemonės, kuriomis ją trynė ritualo pabaigoje, galėjai pavadinti muilais tik plačiąja žodžio reikšme – jūs, ko gero, pasakytumėt, kad tai aromatinis drėkinamasis kremas. (Labai malonu tepti juo pėdas, nors gal kada nors prisireiks ir visam kūnui – kai būsiu nutrenktas į torių pragarą už šventvagišką jų ritualinių priemonių naudojimą deformuoto pėdos kauliuko sopuliui malšinti.)

Galop atėjo laikas Jumei panirti po vandeniu ir suskaičiuoti iki šimto keturiasdešimt keturių. Tamsių plaukų sruogos išdriko, vinguriavo srovėje tarytum gyvos. Privalomosios maudynės plaukus išskalaudavo itin švariai – tai buvo labai svarbu, mat religija draudė kirpti kasas ir šios jau siekė merginos liemenį.

Ritualas to nereikalavo, tačiau Jumei patiko žvelgti pro tviskanti vandenį ir akimis ieškoti saulės. Ugnis ir vanduo. Skystis ir šviesa.

Ji šovė iš vandens tiksliai ties šimtu keturiasdešimt keturiais ir įtraukė oro. *Vylėsi*, kad kada nors tai vyks paprasčiau. Buvo *tiki-masi*, kad Jumė išnirs romi, atsinaujinusi ir atgimusi. Deja, šian-dien ji pasielgė nederamai. Užsikosėjo.

(Taip, Jumei atrodė, kad kosulys – tai „nederamas elgesys“. Nė neklauskite, ką ji manė apie kokią nors rimtesnę taisyklių pa-žeidimą, tarkim, vėlavimą į apeigas.)

Po apeiginių maudynių atėjo metas apsirengti – šį ritualą taip pat atliko patarnautojos. Po krūtimis parišusios tradicinę juostą, platesniu baltu kaspinu apvyturiavo krūtinę. Tada užmovė lais-vas apatines kelnes. Apvilko ją dvisluoksniu toboku – platėjančia suknele, pasiūta iš storo spalvingo audinio. Ryškiai avietiniu, mat tokia buvo šios dienos ritualinė spalva.

Jumė vėl įsispyrė į klumpes ir nužingsniavo įprastais, nesuvar-žytais žingsniais. (Įsivaizduoju esąs gan mitrus, bet torių klum-pės – čia jas vadina *getuk* – traukia pėdas prie žemės it plytos. Pusiausvyrą išlaikyti ne taip ir sunku – klumpių padas viso labo penkiolikos centimetrų aukščio, – tačiau daugelis jas apsiavusių svetimšalių vėžlioja taip pat grakščiai kaip įkaušęs chulis*.)

Atlikusi visas šias apeigas Jumė pagaliau pasiruošė... kitam ritualui. Dabar reikės pasimelsti šventykloje ir paprašyti dvasių palaiminimo. Vėl pasislėpusi už patarnautojų vėduoklių, ji išėjo iš maudyklos ir pasuko į miestelio gėlyną.

Ryškiai mėlynos gėlės, išgaubtos it puodeliai, kad sulaiky-tų lietaus lašus, plūduriavo ant termikų**, pakibusios bemaž pusmetrį virš žemės. Torijoje augalai retai kada drįsdavo leistis

* Nerangus Rošaro planetos gyvūnas, panašus į krabą su kiautu ir antenomis. (Čia ir toliau – *vert. past.*)

** Aukštn kylantis šilto oro srautas.

žemiau – nuo akmenų tvoskiantis karštis būtų bemat juos išdžiovinęs. Maždaug penkių centimetrų skersmens žiedai laikėsi ant plačių lapų, gaudančių šiltas oro sroves; lelijas primenantys augalai plonytėmis šaknimis siurbė drėgmę iš oro. Jumei einant pro šalį, gėlės ėmė sukiotis ir glusčioti viena prie kitos.

Nedidelė medinė šventykla buvo atvira šonuose, bet pridengta ažūrinio kupolu. Neįtikėtina, tačiau ji *taip pat* grakščiai kybojo pakilusi per pusmetrį nuo žemės – pastatą laikė kėlimo dvasia, įsikūnijusi į viena į kitą atsigrėžusias dvi skulptūras groteskiškais veidais. Viena jų, panaši į vyrą, gūžėsi prie žemės, kita, turbūt moteris, glaudėsi prie šventyklos apačios. Įgavusi kūnišką pavidalą, dvasia pasidalijo, tačiau tebebuvo viena esybė.

Jumė žingsniavo tarp gėlių, švelnūs termikai plazdeno sijoną. Storas audinys neleido drabužiui nepadoriai pakilti – šis tik išsiptūtė, pabrėždamas varpelio formą. Pasiekusi šventyklą mergina vėl nusispyrė klumpes ir žengė ant vėsių medinių grindų. Tvirtai laikomas dvasios jėgos, namelis tik virptelėjo.

Jumė atsiklaupė ir ėmė murmėti pirmą iš trylikos ritualinių maldų. Jeigu pamanėt, kad pernelyg įsijaučiau aprašinėdamas merginos pasiruošimą, tai žinokite: dariau tai tyčia. Galbūt suprasite – bent truputį, – kaip gyveno Jumė. Ši jos diena niekuo nesiskyrė nuo kitų. Visa tai buvo *kasdienybė*. Ritualinis valgymas. Ritualinės maudynės. Ritualinis apsirengimas. Ritualinės maldos. Ir dar daugiau. Jumė buvo Išrinktoji, pasirinkta gimimo dieną, apdovanota gebėjimu valdyti *hijo* – dvasias. Jos tėvynainiai tai laikė nepaprasta garbe. Ir niekad neleido jai to pamiršti.

Maldos ir meditacija truko bemaž valandą. Baigusi melstis mergina pakėlė akis į saulę; spinduliai, sklindantys pro medinio šventyklos skliauto prorėžas, išmargino veidą šviesos ir šešėlių juostomis. Jumei dingtelėjo, kad jai... nepaprastai pasisekė.